

Δεν είναι “μηχανισμός ή μέτρα”, είναι “πραγματικότητα ή θαύμα” και αλλαγή πολιτικής!

Like a clock whose hands
are sweeping past
the minutes of its face
And the world is like an apple
whirling silently in space

The Windmills Of Your Mind

Η υποκρισία δεσπόζει στην ελληνική κυβέρνηση, όχι μόνο διότι φέρεται αποφασισμένη να υλοποιήσει μια συμφωνία στην οποία πέρυσι το καλοκαίρι σερνόταν με «το πιστόλι στον κρόταφο», παρασέρνοντας μαζί της και την αντιπολίτευση, αλλά και διότι ισχυρίζεται ότι αυτή η συμφωνία δεν προέβλεπε πρόσθετα μέτρα όταν ήδη από τότε [προβλεπόταν](#) επιπλέον «δημοσιονομική προσπάθεια» 1.75% του ΑΕΠ για την επίτευξη του 3.5% πρωτογενούς πλεονάσματος το 2018 και μάλιστα με τη δέσμευση ότι αυτά τα μέτρα θα έχουν εξειδικευθεί το φθινόπωρο του 2015 (Εικόνα 1).

The fiscal adjustment path of the new programme includes significant adjustments in pension and tax policies, but also in other areas of taxation and expenditure, generating an overall budgetary adjustment of over 3% of GDP by 2016-17, reaching up to 4% of GDP in 2018.

[...] It should be noted however that an additional fiscal effort of 0.75% of GDP and 1% of GDP will be needed to reach the medium term primary surplus target of 3.5% of GDP in 2018 and these will need to be specified in autumn 2015, as foreseen in the MoU.

Θα πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι θα χρειαστεί μια πρόσθετη δημοσιονομική προσπάθεια 0,75% του ΑΕΠ (εν. 2016) και 1% του ΑΕΠ (εν. 2017) για να επιτευχθεί ο μεσοπρόθεσμος στόχος για 3,5% πρωτογενές πλεόνασμα το 2018 και αυτό πρέπει να εξειδικευθεί το φθινόπωρο του 2015, όπως προβλέπεται στο μνημόνιο.

Assessment of the Social Impact of the new Stability Support Programme for Greece. *EUROPEAN COMMISSION* Brussels, 19.8.2015 SWD(2015) 162 final *COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT*

Εικόνα 1

Η κυβέρνηση «χαμένη» στην μετάφραση του τρίτου μνημονίου που υπερψήφισε, ακολούθησε την προσφιλή και δοκιμασμένη τακτική της καθυστέρησης και επένδυσε καθαρά στο επικοινωνιακό και το πολιτικό σκέλος, παρότι αυτά είχαν αποτύχει στη πρώτη φάση της διαπραγμάτευσης το 2015. Σε αυτό το πλαίσιο επινόησε και καλλιέργησε τον μύθο του Καλού Ευρωπαίου και του Κακού ΔΝΤ, που ήταν φυσικά προορισμένος για εσωτερική χρήση. Ωστόσο, η κατάσταση ξέφυγε από τον έλεγχο μετά την διαρροή της διάσκεψης Τόμσεν-Βελκουλέσκου-Πέτροβα στα Wikileaks.

Η άκαμπτη στάση της Γερμανίας και των Ευρωπαίων αλλά και των Αμερικανών, τόσο στην εαρινή σύνοδο του ΔΝΤ στην Ουάσιγκτον όσο και στο eurogroup της 22^{ης} Απριλίου, αλλά και μετά, επισφράγισαν την αποτυχία αυτής της τακτικής και έτσι τερμάτισαν άδοξα τον ελιγμό της ελληνικής κυβέρνησης. Μετά και το eurogroup ο πρωθυπουργός βρέθηκε απομονωμένος στο εξωτερικό, όσο ποτέ μετά τις εκλογές του Σεπτεμβρίου, με αποτέλεσμα η χώρα μας να δείχνει ακόμη πιο γυμνή διαπραγματευτικά απέναντι στους δανειστές, αλλά και με τη δημοτικότητά του σε ελεύθερη πτώση στο εσωτερικό.

Αυτές λοιπόν τις κρίσιμες μέρες φαίνεται να κορυφώνεται το δράμα μιας διαπραγμάτευσης που κρατά εδώ και 15 μήνες. Το δημοψήφισμα και οι εκλογές που μεσολάβησαν δεν άλλαξαν στο παραμικρό την βασική εμμονή των δανειστών, που είναι η δημοσιονομική εξοικονόμηση σαν μέσο ανάπτυξης, αλλά ούτε και την πραγματική «κόκκινη γραμμή» των κυβερνήσεων του ΣΥΡΙΖΑ, που είναι ο τυφλός κρατισμός και η «υπέρ πάντων και μέχρις εσχάτων» προστασία των υπαλλήλων

και συνταξιούχων του δημοσίου, δηλαδή της κύριας εκλογικής του μάζας.

Ο Αλέξης Τσίπρας μέχρι τώρα προσπάθησε, παραμερίζοντας ιδεολογίες και παρελθόν, να πειθαρχήσει στις εντολές των δανειστών ποντάροντας στην υποστήριξή τους για να παραμένει στην εξουσία, αλλά και για να συντηρεί αξιοπρεπώς τους ψηφοφόρους του, στους οποίους και μόνο, όπως έχει ο ίδιος επανειλημμένα δηλώσει, θα δίνει λογαριασμό στο «τέλος της ημέρας». Στη σκέψη του πρωθυπουργού τα υγιή απομεινάρια του ιδιωτικού τομέα δεν αποτελούν παρά βραχυπρόθεσμες πηγές κρατικών εσόδων και μακροπρόθεσμες παράπλευρες απώλειες της οικονομικής ύφεσης, ενός τέρατος που ωστόσο δείχνει να ξαναγυρνά, όπως αυτό αποτυπώνεται στην νέα συρρίκνωση του ΑΕΠ τα τρία τελευταία τρίμηνα, αλλά και στην πρόβλεψη για την διατήρηση του αρνητικού προσήμου στο ΑΕΠ και για το 2016.

Σύμφωνα με την [επιστημονική εργασία](#) «Ανάκαμψη από Οικονομικές Κρίσεις: Στοιχεία από 100 Περιπτώσεις» των Κάρμεν Ράινχαρτ και Κένεθ Ρογκόφ, η Ελλάδα από άποψη σοβαρότητας της οικονομικής κρίσης που διέρχεται από το 2008, κατατάσσεται στην 17η θέση ανάμεσα στις 100 πιο σοβαρές περιπτώσεις με βάση τα στοιχεία που μελετήθηκαν από το 1857 μέχρι το 2013 (Εικόνα 2). Μέχρι τότε είχε καταγραφεί 24% μείωση του ΑΕΠ και είχε υπολογιστεί ένα διάστημα 12 ετών για την ανάκαμψη. Ωστόσο παρά την πρόσκαιρη ανάκαμψη του 2014, η ύφεση έχει γυρίσει από τα μέσα του 2015 και η χώρα μας κινδυνεύει να υποστεί το λεγόμενο «double dip», ένα ενδεχόμενο που θα επιδεινώσει την κατάσταση και θα καθυστερήσει την ανάκαμψη ακόμη περισσότερο.

TABLE 1—CRISIS SEVERITY: PERCENT DECLINE IN PER CAPITA GDP, DURATION OF CONTRACTION, AND YEARS TO FULL RECOVERY IN 35 OF THE WORST SYSTEMIC BANKING CRISES, 1857–2013

Year	Country	Percent change		Number of years		Severity index	Double dip, yes = 1
		Peak to trough	Peak to trough	Peak to recovery	Peak to recovery		
1	1926	Chile	-46.6	3	16	62.6	1
2	1931	Spain (Civil War)	-34.6	9	26	60.6	1
3	1983	Peru	-32.0	11	25	57.0	1
4	1931	Uruguay	-36.1	3	17	53.1	1
5	1893	Australia	-28.0	8	20	48.0	1
6	1929	Mexico	-31.1	6	16	47.1	1
7	1921	Italy	-25.5	3	21	46.5	1
8	1890	Brazil	-21.7	4	21	42.7	1
9	1923	Canada	-30.1	4	10	40.1	0
10	1890	Uruguay	-21.0	2	19	40.0	1
11	1981	Philippines	-18.8	3	21	39.8	1
12	1980/1985	Argentina	-21.8	11	18	39.8	1
13	1929	India	-8.2	9	31	39.2	1
14	1929/1933	US	-28.6	4	10	38.6	1
15	1994	Venezuela	-24.2	11	14	38.2	1
16	1939	Netherlands	-16.0	6	21	37.0	1
17	2008	Greece	-24.0	6	12	36.0	0
18	1931/1934	Argentina	-19.4	3	15	34.4	1
19	1931	Poland	-24.9	4	9	33.9	0
20	1929/1931	Austria	-23.4	4	10	33.4	0
21	1981	Mexico	-14.1	7	17	31.1	1
22	1920	UK	-18.7	3	11	29.7	1
23	2001	Argentina	-20.9	4	8	28.9	0
24	1980	Chile	-18.9	2	8	26.9	0
25	2002	Uruguay	-18.9	4	8	26.9	0
26	1930	France	-15.9	3	10	25.9	1
27	2007	Ireland	-12.9	3	12	24.9	1
28	1931	Germany	-17.8	4	7	24.8	0
29	2008	Italy	-11.3	6	12	23.3	1
30	1890	Argentina	-18.3	2	5	23.3	0
31	2007	Iceland	-12.2	3	11	23.2	0
32	1997	Indonesia	-15.1	2	8	23.1	0
33	1866	Italy	-8.8	1	14	22.8	1
34	2008	Ukraine	-14.4	1	8	22.4	0
35	1931	Romania	-10.1	11	12	22.1	1
Memorandum item							
Share of crises having a double dip							65.7

Sources: Harris, Reinhart, and Rogoff (2014) and sources cited therein.

Εικόνα 2. Πίνακας από την εργασία: Reinhart CM and Rogoff KS. Recovery from Financial Crises: Evidence from 100 Episodes. *American Economic Review: Papers & Proceedings* 2014, 104(5): 50-55

Αλήθεια, μπροστά σε αυτή την ακραία «κατάσταση πραγμάτων» ποια θα μπορούσε να είναι η εναλλακτική επιλογή για έναν Έλληνα πολιτικό ηγέτη - στο δοσμένο επίπεδο ενός Τσίπρα ή ενός Μητσοτάκη - που δεν θα ήθελε απλά να κρατιέται από την πελατειακή εξουσία, παίζοντας τον ρόλο του φοροεισπράκτορα των δανειστών, αλλά θα τολμούσε να παρέμβει στην φρενήρη επταετή πορεία της χώρας μέσα στην θεσμική και οικονομική ανωμαλία και να την ανακόψει;

Ας ξεκινήσουμε μιλώντας, χωρίς υποκρισίες, για τα έκτακτα μέτρα, που κατά την γνώμη του πρωθυπουργού δεν θα χρειαστούν ώστε να πιαστεί ο στόχος του 3,5% το 2018 και ας παραβλέψουμε το γεγονός ότι τα έχει ήδη υπογράψει. Ας πάμε βαθύτερα στην ουσία, που είναι ότι τον Αύγουστο του 2015 υπέγραψε για έναν στόχο που αν τότε ήταν υπερβολικός, σήμερα είναι πρακτικά ανέφικτος. Ήδη εκείνο το τρίμηνο που ο πρωθυπουργός υπέγραφε το τρίτο μνημόνιο, ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ είχε γυρίσει σε αρνητικό πρόσημο στο -1,9%, ενώ τα δύο επόμενα τρίμηνα μέχρι σήμερα, η αρνητική πορεία συνεχίστηκε με -1,9% και -1,5%, αντίστοιχα.

Πώς είναι λοιπόν δυνατόν, διανύοντας και ένα νέο έτος ύφεσης, να αντιστραφεί ως δια μαγείας αυτή η αρνητική τάση όταν μάλιστα γνωρίζουμε ότι αυτή η ίδια είναι το τίμημα και η σφραγίδα της μέχρι τώρα άμεσης και έμμεσης φορολογικής ισοπέδωσης, που στο εξής θα κλιμακωθεί; Και πώς, επιπλέον, είναι δυνατόν να μετουσιωθεί μέσα σε λίγα τρίμηνα σε +3.5%!

Είναι λοιπόν ηλίου φαινότορον ότι χωρίς πρόσθετα φορολογικά βάρη και περικοπές, ο στόχος του 3.5% για το 2017, αλλά και του 1.75% για το 2017, είναι αδύνατο να πιαστούν, έστω και με λογιστικές αλχημείες. Βέβαια, η ίδια αμφισβήτηση θα έπρεπε να αφορά την εφαρμογή του υπόλοιπου πακέτου των 5.4 δις, που έχει φορτωθεί με αβάστακτα άμεσα και έμμεσα φορολογικά βάρη και περικοπές, που πλήττουν κυρίως την μικρομεσαία δραστηριότητα και επιχειρηματικότητα και τους αδύναμους.

Από το 2010 και μετά, η πολιτική ηγεσία του τόπου στο σύνολό της, αδυνατεί να καταλάβει πόσο έκτακτη είναι η κατάσταση που ζει η πλειονότητα του ελληνικού πληθυσμού. Ήδη τα μέτρα των 5.4 δις είναι αρκετά για να κάνουν αυτή την κατάσταση ακόμη πιο επείγουσα και κρίσιμη ανθρωπιστικά. Το ζωτικό για την κοινωνία είναι αν τα όποια μέτρα, είτε τα «συμφωνημένα» των 5.4 δις, είτε τα «νέα εφεδρικά» των 3.6 δις, είτε των 60 δις που έχουν ήδη εφαρμοστεί, θα έχουν κάποιο από θετικό αποτέλεσμα στην οικονομία. **Σήμερα πιο επιτακτικά, το κρίσιμο σημείο αφορά, όπως και πριν το 2015, όχι μόνο στην ποσότητα, αλλά κυρίως στην ποιότητα, δηλαδή στο μείγμα της πολιτικής.**

Και για να το θέσουμε πιο καθαρά: Ο Τσίπρας έχει ήδη συμφωνήσει στο eurogroup της 22^{ης} Απριλίου για την εφαρμογή ενός δημοσιονομικού «ρυθμιστή-κόφτη» επί απόκλισης των στόχων – όπως άλλωστε ίσχυε και επί Σαμαρά με την

[ΠΝΠ της 18.11.2012](#). Το νέο και διαφοροποιό στοιχείο είναι ότι αξιώνει αντί να περικόπτονται αυτόματα κρατικές δαπάνες, να μπορούν να επιβάλλονται αυτόματα φόροι σαν ισοδύναμα. Εκεί είναι η ουσία της «διαφωνίας» της κυβέρνησης – όχι στην ουσία της λιτότητας, αλλά στο πολιτικό της μείγμα υπέρ του πελατειακού κράτους και παρά το γεγονός ότι αυτή η εμμονή – όχι βέβαια μόνο του ΣΥΡΙΖΑ – αποτελεί την βασική διαχρονική τροχοπέδη από το 2010 για την έξοδο από την κρίση.

Αν οι δανειστές για την εξυπηρέτησή των δικών τους συμφερόντων και αδιαφορώντας για την οικονομική ανάκαμψη στην χώρα μας και την ευημερία του ελληνικού λαού, επιτρέψουν στον Αλέξη Τσίπρα, να συνεχίσει την λεηλασία του ιδιωτικού τομέα και της παραγωγικής εργασίας, τότε μπορεί ο νέος και δημιουργικός Έλληνας να συνεχίσει να μεταναστεύει, αλλά αναπόφευκτα θα συμβούν στη χώρα και πολιτικές εξελίξεις επηρεασμένες από τα όσα ήδη συμβαίνουν σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες ενάντια στην κατάλυση των δημοκρατικών θεσμών και την οικονομική στασιμότητα. **Η κυβέρνηση, πάνω στην αδυναμία και την βουλιμία της, έχει διαλέξει λάθος στρατόπεδο και σύντομα θα κληθεί να πληρώσει τον λογαριασμό.**

Οι φόροι, άμεσοι ή έμμεσοι, φανεροί ή μεταμφιεσμένοι, όπως στο ασφαλιστικό, σε κάθε περίπτωση λειτουργούν ως η Ρομφαία της Αποκάλυψης του ΣΥΡΙΖΑ και των δανειστών. **«Και οι υπόλοιποι φονεύθηκαν με τη ρομφαία του καθήμενου επάνω στο άλογο, η οποία έβγαινε από το στόμα Του· και όλα τα όρνεα χόρτασαν από τις σάρκες τους»** γράφει στην Αποκάλυψη, με τη διαφορά ότι οι «υπόλοιποι» δεν είναι σήμερα στην Ελλάδα οι ασεβείς, αλλά οι εκτός κρατικής νομενκλατούρας Έλληνες και αυτός πάνω στο άλογο δεν είναι ο Μέγας Κριτής, αλλά ένας κυνικός και κακομαθημένος πολιτικάντης που θέλει να ζήσει, να συντηρηθεί και να δυναμώσει από τον μόχθο και τις ζωές των άλλων – **και που σαν ομάδα εξουσίας θυμίζει περισσότερο Μπράνκα Λέονε και Μόντι Πάιθον...**

[Δ. Τρικεριώτης](#), Twitter: [@BlogGnathion](#)